

Előfizetési díj
Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:
Őször hasábozott garmond sor 6 kr. ára
Hétfőig minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön megkötést is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppel Alajos (Wollzeile 22). Haasen stein és Vogler (Neuer Markt 11).
Pesten: Lang Leopold (Erzsébet-tér 9. z.)

Nyiltéri cikkek
garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás: Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal: Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”
politikai és közgazd. napilap
nyolczadik negyedévi folyamára.

A közlő új negyedév küszöbén, a nélkül, hogy új program-adásnak szükségét látnók, egyszerűen fölkerjük lapunk t. pártolót hogy előfizetéseiket idején megtenni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fenakadás történjék.

A „Kelet”, mint eddig, ezután is hív képviselője lesz az erdélyi részek érdekeinek, s míg mulasztatlan kötelességének tartja az anyahonnal való unio rendszeres keresztlivitele mellett küzdeni, viszont nem téveszti szem elől a historiai mult által teremtett specialis viszonyok tekintetbe vételét, s annyival inkább most, midőn a királyi biztosság megszüntetése folytán, még jobban előtérbe lép annak szükségessége, hogy minden felmerülő sajátlagos kérdés földelítését a nyilvánosság közegei, az erdélyrészi lapok, tekintsék elengedhetlen feladatuknak.

Ezt a feladatot jövőre is tőlünk telhetőleg betöltjük s munkatársaink tekintélyes csoportja reményünk engedi e törekvés sikerét, ha t. előfizetőink eddig tanusított támogatásukban ezután is részesítenek s maga az ország-rész intelligenciája lapunkat tekinti — mint eddig — a vidéki érdekek készséges közlönyül.

E szellemi és anyagi támogatás reményében nyitjuk meg az előfizetést.

Szász Béla,
felelős szerkesztő.

A „KELET” előfizetési ára:

Okt. — decz.	3 frt.
Egy hóra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

Az előfizetési pénzek, legzélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Hirdetési díjainkat, hogy a vidéki t. iparosok is egyenlő kedvezményben részesüljenek a kolozsváriakkal, jövőre az egész erdélyi részekben felénnyel szállítjuk le, mit hazánk összes iparosainak becses figyelmébe ajánlunk.

A „KELET” kiadóhivatala.

Kolozsvár, september 30.

(L.—t.) Az ellenzéki lapok igen nagyra vannak a belügyminiszter legújabb rendeletével, melylyel az udvarhelyszéki központi választ-

mánynak megrendelte, hogy a választási jegyzőkönyvet szolgáltatassa ki b. Orbán Baláznak és Ugron Gábornak. Egyik lap e rendeletben egy hatalmas orrot lát, melyet ama központi választmány érdeme szerént kapott; a másik olybá veszi azt, mintha általa a Györffi-féle s a ház által elvetett indítvány jutott volna érvényre, úgy, hogy a házat magát látja e rendelet által az ellenmondás meglábolhatlan dilemmájába keverve, — a mi helybeli ellenzéki újságunk pedig vaktában plane egész odáig megy esti bogár-szerű repülésén, hogy már előre iszik a medve bőrére s tudlára adja a főfő baloldali urbi (mely szerencsére még nem orbis), hogy b. Orbán az udvarhelyszéki mandatumot fogadja el s a vásárhelyi credentialist előre oda is ajándékozza a jó remény fejében baloldali metamorphisalt Ráth Károlynak, kiből in illo tempore annyira biztak kolozsvári testvérei az egyedül idvezítő balhitben, hogy keze írását vették (reméljük stimplis papíron), hogy indítványozzon Tisza Kálmán fehéret, feketét — ő mindig vele fog szavazni. (Szerencsére a kötelezőnyv egyelőre kárba veszett.)

A mi csekély belátásunk szerint azonban egészen másként áll a dolog, mint akár az orrosok, akár a dilemmások, akár pedig a medvebőrösök azt magyarázzák.

Szerintünk a törvény értelmében mind az udvarhelyszéki választási elnök, mind a belügyminiszter, mind pedig a képviselőház teljesen correctül járt el s az ellenmondás, mely itt némelyek szerint fenforog, csak látszólagos.

A törvény és miniszteri utasítás szerint a választási elnök, illetőleg bizottmány, az általános szavazat-többséget nyert képviselő(k)nek kiszolgáltatja a választási jegyzőkönyvet.

Udvarhelyszéken a beadott szavazatok általános többségét egyik jelölt sem kapván meg: a jegyzőkönyv nem is volt senkinek kiszolgáltatható s a ki e ki nem szolgáltatásért akarja a szavazatszedő bizottmánynak, vagy ez esetben a központi választmánynak, orrot adni: az orrot saját magának adná.

A házban ez esetet Györffi Gyula von-szolta szőnyegre. Györffi hallhatott valamit harangozni a dologról a jói értesült nagyváradi körökben, de bár legkevésbé sem kívánjuk Györffi ur nyomozó talentumát amerikai útja után kétségbe vonni: épen nem csodálkozhatunk a ház határozatán, hogy a hírlapi pletykák és képviselői szöbeszédeken el nem indulva, a hiteles adatokban még előtte nem fekvő ügyet magától el és ahoz a forumhoz utasítá, mely a központi választmánnyal ez ügyben is közvetlen összeköttetésben áll, s nincs a Györffi Gyula ur meséire szorulva, hanem a hivatalos adatokba is bele tekinthet.

Akkor tehát a belügyminiszter marad benne a lében — mondja a vaktában repülő Magyar bogár.

Lassabban a következtetéssel, t. collega!

A törvény a miniszternek a választások érvényességére vonatkozólag semmi jogot sem ad, mert ő csak végrehajtója, illetőleg végrehajtója a törvénynek, de nem magyarázója, mit csakis a törvényhozás tehet.

Míg a törvényhozó testület együtt nem áll, a miniszternek csak arra volt joga, hogy a választási küldöttségeket a törvény megtartására kötelezze; a most érvényben levő választási törvény pedig az „általános többség” szavaival megadván az udvarhelyszéki választási elnöknek a jegyzőkönyv ki nem szolgáltatásának jogát: a miniszter nem is rendelkezett a fenálló törvénnyel ellenező.

Mihelyt azonban a törvényhozó testület áll: a helyzet teljesen megváltozott, a törvény-magyarazatra illetékes testület szólhat s a törvény hiányossága által inaugurált magyarázó, a választási bizottság, át kell hogy engedje a tisztelet egy arra jogosult forumnak: a törvényhozásnak.

Ha a miniszter az országgyűlés megnyitása előtt rendeli a központi bizottmánynak a mandatumok akár ki, akár ki nem adását: magát vetette volna föl önhatalmulag oly kérdés bírójául, melynek elítélésére a képviselőház s a nem elég praecis törvény értelmében első instantiában a választási bizottság, illetőleg központi választmány van hivatva. Ha a miniszter az országgyűlés megnyitása után nézi el, hogy Udvarhelyszék egy — bármiként — megejtett választás után egy másodikat is végrehajtson, a közvetlen felügyelete alá rendelt központi bizottmánynak nézte volna el hatalmi tulkapását, melylyel a törvényhozás jogkörébe vágott.

De így: a központi bizottmány nem sértett törvényt, mert nem adta ki a credentialist az általános szótöbbséget nem kapott jelölteknek; a ház nem hagyta magát vízre vitetni, hogy hivatalos okmányok előtte nem fekvő ügyet mondjon egy szöbeszéd fölött s a belügyminiszter — mihelyt a törvényhozás egybeültével megkerült rá az alkalom — illetékes foruma elé terelte a kérdéses ügyet.

Ha valaki tehát orrot kapott: csak azoknak a logikája az, kik hibáztatják az udvarhelyszéki választási elnököt, a miért akkor, midőn az illetékes bírő nem existált, a mandatumot ki nem adta; ha valaki ellenmondásba nem jött, a ház volt az, midőn egy előtte ismeretlen ügybe nem ártotta magát s ha valaki correct járt el: a belügyér volt az, ki nem ítelt abban, minek nem ő a bírója s megvárta az ítélőhatást addig, mikorra már van is hogy ki ítéljen.

— Hogyan? miért „no-s”? Nem látod uram e remek művet?

— E szemüveget?

— Igenis arany foglaltvánnyal . . . ezen át minden tárgyat kétfősen láthatasz.

— És mielőtt Fárik ellene szólhatott volna, orrára illeszté a szemüveget.

— Való, kétfősen látok rajta át. És hol a pénz, a mit haza hoztál Sáfáért?

— A pénz Sáfáért! kiáltá Ibrahim a bámulat nehezelt hangján, te kéred uram a pénzt Sáfáért, mikor én neked ily remek művet, egy ily kincset hozok haza! Hisz oda adtam kanczádat és még két tománt, csak hogy megkaphassam e pártatlan szemüveget.

Fárik Ahmed dühösen kiáltá:

— De hisz ez állat örült!

Hanem Ibrahim folytató:

— De csak nézzed uram: ha felteszed e szemüveget, mit látsz akkor?

— Mindent kétfősen látok, mintha kancsal volnék . . .

— Nos hát akkor nekem köszönheted a boldogság titkát, mert ha e szemüveget viseled, egyszerre büszkébb, gazdagabb és boldogabb leszel.

— Büszkébb . . . gazdagabb, . . . és boldogabb? — ismétlé a kereskedő.

Igen is az, merem állítani: büszkébb, mert egyetlen leányod helyett kettőt látsz magad előtt, gazdagabb, mert 20 ezer tomán helyett 40 ezer cail-

A „Magyar Polgár pedig várjon még egy kissé a medve bőrére s Ráth Károlynak majcsak akkor praesentálja a stempeles (?) kötelezőnyvét beváltásra, mikor az illetékes bírő, a képviselőház azt találná mondani, hogy Udvarhelyszék megválasztott képviselői báró Orbán Balázs és Ugron Gábor!

Ezt pedig még ők sem tartják bevégzett ténynek, miután kétségtelen, hogy pártunk petitiót nyújt be az országgyűléshez a választás ellen s a bíráló bizottság nem igaz hatja a két — általános többséget nem nyert — jelöltet.

Gr. Andrássy Gyulának

az osztrák delegáció külügyi albizottságának sept. 24-iki ülésében tartott beszéde. (Vége.)

Dr. Giskra: Szabad-e még kérdést tennem a romániai jogállapotokat s főleg a császári kormány-nak a zsidóüldözés alkalmából tanusított magatartását illetőleg.

Andrássy Gyula gr. a vörös könyv ebbeli közleményeire utalva megjegyzi, hogy az u. n. zsidó-hajrák ott alkalmasint egy párt igazgatásaival függnek össze, mely a kormánynak nehézségeket csinálni törekszik. Az odavaló kormány meg is teszi, a mi lehetséges a ügyelni kell arra, nehogy egy nagy-on is erős külső nyomás látszata által magában az országban nehezsítük állását. Egyébiránt az osztrák magyar kormány az izraelita alattvalóknak melegen pártját fogta, s ez irányban az idegen kormányok lépéseivel csatlakozott. Öröndetes eredmények valósággal el is értek. Bizonyítja, hogy az utolsó husvétii ünnep alkalmával a zsidók bántalmazásának, melytől tartottak, a kormány ideje korán való gondoskodása elejét vette.

Dr. Giskra e fölvilágosításokkal meg van elégedve és még csak a jezsuitarend dolgában kér azon magatartás után némi magyarázatot, melyet a külügyi hivatal a németországi intézkedésekkel szemben követni szándékszik.

Andrássy gr. erre megjegyzi, hogy ez oly kérdés, mely nem tartozik a külügyminiszterium szak-körébe, sőt csak akkor fogna illetni, ha complicitiók támadnának általa. A Németországgal való jó viszonyt, melyet a kérdő ez alkalommal kiemelt, szóló a kormány jól fölfogott politikája alapjának ismeri s részéről ez őszinte jó viszonyra a legnagyobb súlyt fekteti: de a két barátságos paritásos államnak ezen jó baráti viszonyából csak az következik, hogy az egyik a másiknak belső nehézségeiből hasznót húzni ne igyekezzék. Hogy ez a mi részünkről nem történt, arról Németországhoz való viszonyunk, valamint val-lási dolgokban igen szabadelvű törvényeink teljes kezességet nyújtanak. Ezentul menni és a baráti viszonyt úgy értelmezni, hogy minden pillanatnyi belső differentiát, mely az egyik államban keletkezik, a másik is átvegyen, oly fölfogás, melyben szóló nem osz-

lámlikaz szeméidbe és végreholdogabb, mert egy hű, Ibrahim helyett kettőnek birtokába jutsz. Most miután megértettél, bizalommal várom dicséretedet uram.

— Ostoba bolond! kiáltá Fárik dörgő hangon mit cselekedtél! eladtad loamat egy nyomoru szemüvegért; de hát nem látod, hogy nem ér semmit ez ördögös szemüveg?

S mivel Ibrahim nem válaszolt, folytatá:

— Ki esalt meg ily otromba módon? felelj, magyarázd ki magad ügyetlen!

A szegény Ibrahim elképpvedve tekintett reá, lábai reszkettek, s gyenge hangon dadogá:

— Tehát épen semmi becsé sincs e szemüvegnek?

Semmi, épen semmi s azt mondd, hogy még két tománt kérték ráadásul a lóra s te azt is megadtad, ugyan hol volt a fejed? . . . A szent profétára mondom, azt hiszem elvesztetted volt még meuet az uton!

— Fájdalom nem, nem vesztettem el, mit tán jobban szeretnék, minthogy ennyire szidalmaz engem, Allah bocsássa meg hibám, miként te is, mert nem akartam rosszat cselekedni; hanem látom — tevé hozzá, egy sohajjal — hogy nem a mai napot rendelte Allah arra, hogy szegény aggyelvömben az ész megvilágosodjék.

(Folyt. köv.)

„KELET” TÁRCZÁJA.

Fárik Ahmed szolgája.

Persa beszély

Irtá Dell M.

(Folytatás.)

E szónál Zebeida megrezsent, apja észrevette.

— Miért pirulsz? talán neked szólt e dal?

— Oh! nem gondolám, felelé élénken a fiatal leány, szemeit lesütve, s hosszú szempillái egészen beárnyalák arcát, mintha pirulását akarnák rejtteni.

Zobeida nem mondott egészen igazat; habár ismeretlen volt is előtte a dalnok neve, de azt tudta, hogy az egy igen szép fiatal ember, ki egy napon, midőn az imolából távozott, követé őt, és azóta nem szűnt meg estréuként ablaka alatt dalolni.

Azsiában az éj gyorsan leszáll, majd semmi alkony nem előzi meg. Alig hogy a nap lenyugodott, teljes sötétség uralkodnék, ha a halvány méla hold nem hintené ezüst sugarát a tájra.

Fárik és leánya a belső szobákba vonultak és már aggodni kezdtek Ibrahim és Sáfá miatt.

Az esti ima rég elhangzott: a tevehajcsárok és árusok haza vonultak a bazárból portékáikkal, s

Ibrahim mégsem érkezék. Fárik nem tudta elgondolni e késedelem okát.

Bizonyosan valami ostobaságot követett el újra, — mondá magában — talán ellopták tőle a lovat, vagy elszabadult s eltévedt és most nem mer haza jöni magára.

A gazda nyugtalansága már haraggá kezdett fokozódni, midőn végre megnyílt az ajtó s azon Ibrahim lépett be.

Ragyogó arca, nagy önelégültségről tanuskodott, keze zsebében, fővege fejére nyomva, így közeledett diadalmas arcczal:

— Uram! — szólalt meg — meg leszel elégedve velem; pompás vásárt csináltam: kétannyiért adtam el Sáfát, mint a mennyit ér! Annyira feltettem kincsemet, nehogy ellopják, hogy merőt futottam a vásártérrel idáig; egy ízben nagyon megijedtem volt, midőn egy szép fiatal urat pillantottam meg, ki a ház közelében állott, s az ablakot vagy a csillagokat vizsgálta.

E szavaknál Zobeida újból zavartá lett.

Végre itt vagyok, végé Ibrahim, megérkeztem szerencsésen, baj nélkül és ez a földög. És most lép közelbe a lámpához, vizsgál meg mit hoztam neked.

Ahmed közelebb lépett, s Ibrahim végtelen ovatossággal huzott elő zsebéből egy igénytelen szemüveg-fotót, felnyitá s belőle kettős üveggel készített aranyos foglaltványu szemüveget vont ki.

— Nos? kérdé a kereskedő feltűnően kedvetlenül hangolva.

tozhatik, s ezt senki nem is kívánta tőle. S hogy helyesen emelje ki a szomszéd állammal való őszinte egyetértést, még hozzá kell tennie, hogy ezen fölfogásban az említett hatalom vezérő államférfia is teljesen osztozik. Általában mind ezen irányban a rendelkezés a két állam törvényhozását és kormányát illeti. Ha külső complicitiók támadnának az ügyből, a mit ő absolute nem hisz, csak akkor járulna ő rá a kötelesség, hogy a felelősséget átvegye. (Tetszés.)

Dr. Grocholsky: Csak azon szerény kérést vagyok bátor még ő excellenciájához intézni: vajjon a kielégítő eszmecserére Berlinben csak a nemzetközi viszonyokra szorított-e vagy kiterjeszkedett-e egyes országok belálapotaira is, melyeket csak általában kívántam érinteni, de nem specialisan megnevezni.

Andrássy gr. erre megjegyzi, hogy a kérdésre határozatlan azzal felelhet, hogy az eszmecserére nyit-szívú ugyan, de csak a külkérdéseket illető volt. Bel-ső kérdések ebben nem kerültek szóba, mert egyáltalán igazán jó egyetértés két állam között csak akkor lehetséges, ha föntartatik az elv, hogy egyik állam se avatkozzék a másiknak belügyeibe.

Dr. Grocholsky e válaszzal meg van elégedve.

Dr. Weber még arról kíván fölvilágosítást, mi eljárást követett a császári kormány a szentszékekkel s főleg annak azon törekvésével szemben, hogy Ausztria belügyeibe avatkozzék.

Andrássy gr. megjegyzi erre, hogy Ausztria minden belügyeit illetőleg, szabatosan és következetesen azon nyilatkozatra kell szorítkoznia, hogy csak hatáskörén kívül esnek.

A konkordátum kérdésén hivatalba léptekor elintézték találta, a többire nézve ki kell emelnie, hogy a milyen tiszta Olaszország iránti viszonyunk, oly világosnak kell mondania viszonyunkat Romával szemben, s hogy a milyen nyitlanság, melyen a szentszékekhez szól, oly nyitlanság kell másrészt beismernie, hogy nem vette észre, hogy a szentszék belügyeinkbe avatkozott volna. Ezzel befejezte Andrássy gr. általános tetszéssel fogadott fejtegetését a külügyekről.

— **Torma Károly** országgyűlési képviselő s B.-Szolnokmegye volt főispánja ez állásától történt visszalépése alkalmából, magyar és román nyelven, a következő bucsiniratot intézte a megye közönségéhez.

Belső-Szolnokmegye t. közönségéhez!

A folyamatban levő országgyűlési tartamára Belső-Szolnokmegye alsó-választókerületének országgyűlési képviselőjévé választatván: Ő császári és apostoli királyi Felségének folyó hó 4-én kelt legkegyelmesebb határozatán folytán Belső Szolnokmegyében elfoglalt főispáni állásomtól saját kérelmemre felmenttem.

Emlékezetében leszen a megye t. közönségének, hogy főispánként kineveztetésem alkalmával 1867-ik évi április 3-án kelt- és a megye t. közönségéhez intézett iratomban körvonaloztam amaz irányelveket, melyek engemet a megye kormányzatában vezetni fogtak. Elmondtam ugyanis, hogy „erős és tiszta szándék, honszeretet s minden ajku polgártársaim iránti méltányérzet és rokonszenv,“ hogy „legjobb s legtisztább akarat, őnzéstelen és pártviszony nemzeti érdekek nélküli buzgalom s igazság-szeretet kíséretében lépnek szeretett szülőmegyém kormányára.“

Hu maradtam-e e programhoz, sikerült-e meggyőzőm a megye t. közönségét afelől, hogy nem más-, nem egyéni, hanem e tárgyalagos szempontok voltak hivatali pályám irányzóí? megbírálni a megye t. közönségéhez tartozik. Egyet tudok, s ezt erősen tudom, hogy a megye t. közönségének színe előtt letett eskümet megtartani legtisztább szándékkal, legjobb tudattal igyekeztem.

A megye t. közönségének bizalomteljes, hazafiai támogatását kértem volt ki egyezsersmind főispánként kineveztetésem alkalmával. Jól esik tudnom, s élttem pályabérét alkotja e tudat, hogy a megye t. közönségének bizalma tisztí pályám egész folyamata alatt nem fordult el tőlem, mert míg mindnyájuk hazafiai közremunkálása istápolta a vezetésem alá bízott megye kormányzatában, e bizalom tette kötelességemmé Belső Szolnokmegye egyik választókerülete érdekeinek országgyűlési képviseltségét is, megtisztelván a polgári megkülönböztetések egyik legmagasabbikával: az országgyűlési képviselőséggel.

Fogadja a megye t. közönsége a bizalomért, melyben oly sokszorosan részesíteni, bölcse közremunkálásért, melylyel őnzéstelen igyekezetemet a megye közjává az akadatlansul istápolni méltóztatott, legforróbb hálám kifejezését; tartson meg engemet szíves emlékében, s ajándékozzon meg továbbra is nagyértékű bizalmával, mely lelkernek jól esik, mely magány- és közéletem féltett kincse, mely teit-erőm nemes ősztöndője leszen mindenkori!

Pesten, 1872-ki szeptember 7-én.

Torma Károly,
országgyűlési képviselő.

Bukuresti szemle.

Városunknak e héten nagy halottja volt, Dje-mil-basa török külügyér, koporsója körül gyűlt össze a részvevők nagy serege és méltó kísérettel kísérték el a tervogvást indóházról a Podumogoseoján, I Károly sat. utcákon a filareti indóházhoz, hon-

nan külön vonattal Gyurgyevó-Ruscsuk Várnán t. Konstantinápolyba szállították, Costaforu román külügyérrel épen egy coupéban ült a néhai s egymással vígan beszélgettek, midőn a szélhűdés villám-ként lesújtotta Törökország e kitűnő államférfiát. Az volt szándoka, hogy Costaforuvál Bukarestbe jöjjön, hogy megismerhesse Romániát és ennek fővárosát. A lapok a legmélyebb részvétellel írják felőle, még a vörösek is. A kormány pedig nem csak több század katonát állított ki kíséretére, hanem egy üteg ágyúval tiszteletlívéseket is tétetett a Filareten az indóház előtt s Costaforu és Floreskó tábornok egész Gyurgyevóig elkísérték. A vörösek rossz neven csak azt vették, hogy Costaforu miért ment az orosz csár tiszteletére. A Pressa megmagyarázza nekik, hogy ez így szokott a mivel világbán történni csupa tiszteletből, hogy midőn egy uralkodó országunk határa felé veszi útját, azt a hazai uralkodó üdvözlőni szokta vagy maga vagy személyesen által.

Ebből érthetnek a belgrádi urak is. Háta Romanul elfelejtette-e kéri a Pressa, hogy Bretianó a bulgár bandás Bretianó Melchisedek szent atyát és Kantakuzenót nem is Bsszarabiába hanem épen Pétervárra küldötte s emissiót még ma is a legmélyebb titok fedi. Maga a fényes Porta is egyik legkitűnőbb férfit küldte e végre Bessarabia határához. Ha a Pressa nem tudná, a miben én Tamás vagyok, hogy minő missiója volt Melchisedek páternek, én meg-sughatom neki. „Tapogatódzás az Erdélyben szándékolt Rosettachi expedícióról, a mialatt a bolgár bandák a Duna jobb partján dülnek.“ Hanem a titkos missiónak Bretianó-Rosettó bukás lett a vége. Maga a Pressa is fogta látni itt a könyvárás kirakatokban azt a humoristikus roppant nagy képet, mely az Erdélybe való bevonulást kifigurázta. Emlé-kezhetik, hogy Rosettit jósuita öltönyben roppant támlás széken ülve Candiano és több dühös vörös a hátán czipeli a tábor közepén Erdély felé s hogy a guny annál maróbb legyen, ágyuk helyett dr. Dávila bizonyos könnyítő csöveket czipel honyá alatt. Ha nem jut eszébe még ma is szolgálhat vele akár melyik őszérás a Podulicis végén a Dimbovica parján. Mi nem szoktuk elfeledni a vörösek Erdély elleni ásitózásait. Jól tudjuk, hogy e miatt nem nagy grátiában állunk, de nem tehetünk róla. . . . Azt is tudjuk, hogy szeretnék tudni, melyik utcában, házban írjuk tudósításainkat, hanem e miatt hiában fáj a fejük.

A pitești új vasút vonalon ugyan csak meg-járta I. Károly, de nem az uralkodó, hanem a moz-dony. Kiskiklót egy kicsit s egy pár kocsi megérült, egyéb nem történt. Olyan jelenet, a mi a legrégibb vonalon is előfordulhat s még nagyobb malheur is eshetik. De nem oda Buda! A vörösek ebből vil-lágra szóló zajt csaptak. I. Károly elisklött. A miket pedig emiatt a miniszterekről írnak, ez olyan hangon van tartva, hogy még Csernátóni is tanulhatna tő-lük. . . . Hanem nekem legkisebb kedvem sincs ön becses lapja t. ez. olvasói efféle szemeten szedett ex-pressiókkal sértegetni. Helyesen jegyzi meg a „Pres-sa“, hogy e téren szöha sem állhat mivel ember azokkal, a kik tömjéneztek az uralkodónak, hozsán-nát kiáltottak neki s a palotát elnevezték oltárnak, a herceget szentnek; ma pedig ha kell cosmopoliták, ha kell republikánusok sőt jó zsiros hivatalokért, uti exempla decent financzok is Gulescu, Mihalescu és a Romanul több hiveinek személyében.

A kebli ügyeken kívül szólunk hozzá a nagy politikához is, mert mi itt enélkül nem élhetnénk. Hogy a főváros főbb utcái mellett chelerát lehellő iszonyúságok egész halmazával állnak, ezért Európa felelős; hanem hogy három császár a Romanul hire nélkül merészkedett egymásnak békejobbot nyújtani, ezért ki is kapnak comme il suit. „Romania csak ön-magára számíthat t. i. most midőn a latinismus vég-veszélyben forog. Az a három Despota (sic) találko-zik; valahányszor a varjak gyülekeznek, mindig van egy emészteni való bulla. A varjak Berlinbe gyűl-nek, hogy vagy a szabadságnak vagy valamely sze-rencsétlen (sic) országnak minő Romania, hullójokat megemésztsék. Ne ringassuk magunkat csalálmakban jó csillagunkban se higgyünk, a mely eddig megtar-tott.“ Hát a krimi háború, melyben mind idegen vér omlott, nem lenne-e jobb mentő csillag? „A far-kaok összejönnek, hogy egy új áldozat halála felett értekezzenek, s ez bizonyosan (certamente) a népek szent szabadsága leendő.“ Hanem azért: „Egyik sem hisz a másiknak“ már t. i. a Romanul varjai és farkasai. „Wilmos Triesztre kacsingat. A czárnak a Bosporusra és Dunára van étvágya.“ A három ko-ronás közül mindeniknek megvan jelzője, egyiké Krupp (ágyú), másiké a kancsuka, a harmadiké a hitszegés. Egyiknek gondviselése a vad erő, Sándor megváltója a despotismus, Fr. . . é a hazugság.

Hazugság, despotismus vad erő. Pokoli tri-nitás!

Hát ti nektek ő népek! — ez a fiu bizonyo-san Pesten is járt — minő jelzőitek vannak? a vér-tanúság, az a korona, melyet az isten ember hordozott, a győzelem jelvénye. Engedelmet kérek de ebből a szép latinismussal kevert romanismus-ból sem szolgálhatok többet s azt hiszem ön is ezt mondja: Elég!

Most már aztán beszélhet gr. Andrássy Pesten békéről, boldogságról, rózsapiros jóvendőről. Így ad-juk itt mi a világra szőlő szerepet s mikor mi ezt a komédiát a bolondok bolondítására eljátszodjuk a Romanulban s ezért a sallariumot a szerkesztőtől

felvettük, beszélhetnek önök Pesten, a mi tetszik mert a simbolulu triumfului a miénk. . . .

Csak e kivonatból is megítélheti ön, hogy mi-nő felséges sajtószabadság van itt. A fertelem sará-val dobálhatjuk egy pár galbinasért a föld minden koronás urát. Ugyan ki ne vágya ebbe az eldorádó-ba? s csudálkozhatunk-e azon, hogy a 60 éves zsi-dó is visszaadja az utlevelet s ezt mondja: „Nem kell, mert az van irva bele, hogy aztán többé nem jöhetnek vissza Romániába.“ Ugyan ki ne kívánczok-e ilyen libertas után? Hanem azért meg vagyok győ-ződe, hogy az illető konzulok mégis ma holnap megkérdik a Romanultól, hogy hol is vannak azok az éhes varjak és farkasok s hol van az a drága hullalap, mely ilyen étkekkel táplálja olvasóit. Meg-lehet különben az is, hogy még mielőtt e sorok ön-höz érnek, a Romanul farkas girantja ismét a Va-karestben ordít, ha tetszik károg. Aztán meglesz a corbi és lupi helyett a corona martiri s a simbolu-lu triumfului; a többit pedig „Bolond Miska“ként „feuevigetátye“!!

Országgyűlés.

Pest, sept. 17.

(Vége.)

Molnár Aladár a központi bizottság részé-ről tesz jelentést a kolozsvári egyetemről szóló tör-vényjavaslat tárgyában. Kinyomatni határozatnak és napirendre tűztetik.

B. Simonyi Lajos a napirend külön megállá-pítását, Ghyczy Kálmán az irományok annak idejé-beni kiosztását óhajtja. Elnök ez utóbbi czébből a képviselők jelenlegi lakásának pontos bejelentését kéri.

Erre harmadszori felolvasás után végleg elfo-gadtatván a Ludovika akademiáról és a bécsi világ kiállítás tárgyak ideiglenes őtalmáról szóló törvény-javaslatok, a főrendi házhozzáttétetni határozatnak.

Erre a felvett napirendben kezdetét veszi a választófelirati vita.

Pulszky Ferencz előadó rendes viszonyok közt a választófeliratot csak formalitásnak tekinti, mi-nek elkészítése különben is csak törvényhozi, de nem törvényhozási ténykedés lévén s szírt nem tart-ja practikusnak — rendes viszonyok között — annak programmszerű s a részletekre is beható fejtegetés-sel terjedő fogalmazását. A belfejődési kíváncalmakat a trónbeszéd lehetőleg figyelemre méltatta, az ab-ban érintett ügyek fejlesztésének pedig minden hon-finak szívén kell feküdnie, azért is a jelen választó-felirat okserűleg nem terjeszkedhetik ki egyébre, mint a mi a trónbeszédből előadva van: ez vezérelte a felirati bizottságot is munkálata előkészítésénél miért is annak elfogadását ajánlja a háznak. (He-lyeslés jobbról.)

Kiss Miklós jegyző Tisza Kálmánt jelenti szólásra.

Gr. Lónya i miniszterelnök, tekintettel arra, hogy szónok csak alig üdült fel sulyos lábfájásából s még mindig csak reconvalescens, ajánlja a ház-nak, hogy szónoknak beszédének ülve leendő el-mondását engedné meg. (Általános helyeslés.)

Tisza Kálmán köszöni a miniszterelők ur és a ház figyelmét; az engedménnyel csak akkor kíván élni, ha gyengeséget vagy fáradtságot érez, annál is inkább, mert követve az előadó példáját, sem kíván választófelirati javaslatuk minden részének fejtegetésibe bocsátkozni, csak azon helyeket érint-vén meg, melyeket a felirati bizottság munkálata-ban is érintve és kifejtve szeretett volna látni. Min-denek előtt a többi felirati javaslatokat illetőleg ki-ván nyilatkozni. A nemzetiségi képviselők javaslá-tát nem fogadhatja el, mert már a megszólítás is olyan, mely államiságunkat nem látszik respectalni s magában a szövegben annyiszor fordul elő ő fel-sége birodalmi érdekének hangoztatása, hogy az egészet inkább az „egységes Ausztria“ sze lleme len-gi át, inkább ellenünk szórt rágalmakkal van az tel-ve, hogysen magyar feliratnak volna mondható. (Helyeslés.) A 48-as párt feliratát sem fogadhatja el, mert annak fő vezéreszméjét azon kijelentés ké-pezi, hogy az országgyűlés törvénytelen gyűlékezet, mit ő nem oszt, noha a javaslat némely pontját he-lyesnek tartja is, nem oszt pedig azért, mivel egyes esetektől eltekintve, a ház törvénytelenége nem bi-zonyítható be s mivel a felirattal annak hivi oly visszás térre léptek, hogy egy törvénytelen törvény-hozó testületnek tagjai (derűtség.) mert abból ki-lépni még sem akarnak, de nem is akarhatnak, mert akkor azzal ellentétben zászló alá kellene csoporto-sulniok. (Helyeslés.) A Schwarz Gyula képviselő ál-tal betérjesztett felirati javaslatot sem fogadhatja el, mert eltekintve attól, hogy a közjogi alapot nem is érinti, oly tárgyakat sürget, melyek nézetével nem egyeznek meg, ilyen az országgyűlési szak megnyuj-tása és a képviselők számának kevesbitése azonki-vül túlságosan a részletekbe hatolva, a szabadelvű fejlődés elő más akadályokat is gördíteni igyekszik, így például, midőn a sajtószabadságról szólva a sa-jtóbírósi eljárást a legrovidebb útú büfenyitő el-járásnak óhajtja, hisz ez nem egyéb, mint statárium. (Derűtség.) — A felirati bizottság javaslatát az előadóval egyetértve ő is tapintatosnak ismeri el, de el még sem fogadhatja, mert a trónbeszéd, mely-nek modorában az tapintatosan van ugyan szerkeszt-

ve, maga nem tapintatos s azt a kormány oly alak ba önté, hogy ő és pártja nem érthetnek vele egyet s így nem pártolhatjuk a reá adott feliratot sem. Nem tehetik magukévá a tant, hogy a többségi po-litikának alkotmányos utoni megdöntésére való tö-rekvés alkotmánykivüliséget szűlné, hisz akkor nem is volna alkotmányosság nálunk, mert ennek útján minden törvényt lehet, sőt kell reformálni, javítani, másítani. (Helyeslés balról.) Igaz, hogy a reform-eszmék legtöbbször csak ismételt sürgetés után jut-nak érvényre, de azért egy ily eszmének félreté-le ideiglenesen szükségessé válhatik, másoknak fel-karolhatása czéljából, miért is nem lehet feltűnő, ha javaslatukban ők sem terjeszkedtek ki mindenre részletesen, de nem mellőzhetik hallgatással az oly passzusokat, melyek a cloture behozatalának is utat engednek, vagy zavartalan pénzügy forgalmat hang-sulyozva, mellőzik pénzügyünk függetlenítési szük-ségének megemlítését. Nem elégedhetnek meg oly felirattal, mely ily szándékos mellőzésekre követ-keztetni engedő trónbeszédre adatik, avagy nem le-het-e méltán szándékos mellőzést következtetni ott, hol egyes vasutak is külön megemlítve lévén, a val-lási viszonyok rendezése, urbéri maradványok sza-bályozása stb. érintetlen hagyatik, s mely helyben-hagyólag szól oly eljárásról, minőt a belügyminisz-ter a választások alatt követett, sorény levén a jobb-oldali érdekek törvénytelen előmozdításában is, de vonakodó az ellenzék sérelmeinek orvoslásában. (He-lyeslés balról: ellenmondás jobbról.) Végül nem he-lyesli azt sem, hogy külügyeink igen lanyhán van-nak érintve; ő szintén a béke fentartása mellett bu-zog, de nem szeretné, ha a béke utáni túlságos kap-kodás gyávaaságnak tűnnék fel, azért kíváncosnak látja annak megemlítését is, hogy a hazárd, király-ért szükség esetén nem vonakodunk sikra szállani. (Helyeslés.) A jelzett hiányok okozzák, hogy ő a fel-irati bizottság javaslatát el nem fogadja, ajánlván saját javaslatát, ha nem is elfogadásra, mit nem re-mél, de megfontolásra. (Eljenzés és helyeslés balról.)

Gr. Lónya i miniszterelnök tiltakozik az oly általánosságban odavetett vádak ellen, minőket szó-nok a kormány ellen beszédében felhozott, oly ter-mészetűek lévén azok, melyeknek, ha felhozatnak, bizonyításuk is ép oly szükséges mint ildomos. (He-lyeslés jobbról.)

Simonyi Ernő mindenekelőtt ellene mond az előadó azon kijelentésének, mintha az a ki reform-eszmékért harezol, már szükségképp elfogadta volna a közjogi alapot s annak hallgatva megszilárdítását munkálná. Ők ugyan még e látszatnak is ellene akartak mondani s azért szövegeztek egy oly for-maszerinti okmányt, mely határozottan megmondja, mit akar, tudniillik a feliratukban kifejezett okok-nál és a kormány tapasztalt eljárásánál és mulasz-tásainál fogva óhajtjuk a közjogi alap megdöntését annál is inkább, mert az állami érdekeinknek meg nem felel s részben könnyen mellőzhető is, mint pél-dául a közös pénzügyminiszterium is, mi nem egyéb egy központi pénztárnál. Végül a szélsőbal által tetszéssel fogadott hosszú beszéde végén ajánlja fel-irati javaslatuk elfogadását.

Erre az ülés véget ért.

A reformpárt felirati javaslata.

(Vége.)

Az, a mi az eddig. sajnos mulasztásokat kár-pótolhatandja, csakis vasut rendszerünknek a kö-és vizut rendszerrel kapcsolatos tervszerű törvényhozási megállapítása leendő, s a legszigorubb takarékos-ság a netalán még elkerülhetlené váló kamatbizto-sításoknál.

Valódi jótéteményt ígér a nemzetnek a legma-gasb trónbeszéd azon előterjesztések jelzésében, a melyek a közadónak minél igazságosabb arányosítá-sát, minél méltányosabb felosztását s az adóztatá-snak minél helyesebb alapokra fektetését czélozzák. Nem fogunk egyébként elmulasztani Felséged kor-mányát arra figyelmeztetni, mennyire általános me-gelégedést fogna okozni az országban, ha némely adó-nemek — például az örökösödési százalék, s a sze-gényebő néprétegek élelmi czikkeit s nélkülözhetlen szükségleteit terhelő fogyasztási adók más adóne-mekkel pótoltatnának; s egyuttal az adóreform azon mó-dozatok életbeléptetésére is kiterjesztetnék, a melyek-nek feladatuk lenne a jövedelmi adók bevallásánál ü-zött visszárléseknek elejét venni.

Tudjuk mily nagy felelősség terhel bennünket törvényhozókat az államháztartás berendezésének mun-kálataiban: épen ez okból fokozott óvatossággal fog-juk megvizsgálni s ellenőrizni államkiadásaink s be-vételeink részleteit, hogy lehetővé tegyük mindazon megtakarításokat, a melyek mellett államháztartásunk-ban s a mulasztatlan korszzerű beruházások nem fogják veszélyeztetni az egyensúlyt, nehogy oly örök-séget szállítsunk már a legközelebbi nemzedékre, a mely hazánk államhitelének jövőjét hátrányosan érinthetné.

Hálával adózunk azon atyai gondoskodás iránt, melyben Felséged a vizsujtotta vidékeket részle-tette, s a szenvedő emberiséget, nem különben a köz-gazdaság érdekeiben örvendő lépésnek fogjuk tar-tani törvényhozásunk részéről, ha felséged legma-gasabb szentesítése alá oly törvényjavaslatokat fog minél előbb felterjeszthetni, a melyek jövőre az ily

károsodásoknak elejét fogják venni, s a társulati működés menetét biztosítani.

Az 1868. XL. XLI. és XLII. törvények megállapították az általános védkötelezettséget és az ország vérendszert; nem is fogunk elmulasztani méltó kifejezést adni áldozatkésztségünknek és hűségünknek, melylyel a hazának és Felséged trónjának tartozunk, midőn majd Felséged kormánya eme törvénynek kellő végrehajtásának biztosítása végett, e törvények alapján és részben azok rendelete következtében, szintén több rendbeli javaslatot fog az országgyűlés elé terjeszteni, meg vagyunk azonban győződve, miszerint benső melegezzéssel fogadná a nemzet a honvédtűz és műszaki csapatok felállítását, s nem kevésbé növelné örömet, ha egyfelől törvényhozási intézkedések történnének az újoncoknál előforduló visszaélések megállítására, — más részről pedig minél előbb behozatnék a laktanya rendszer, már csak azért is, hogy az összes magyar sorozatok haladéktalanul hazánkban nyerhessenek elhelyezést; s egyúttal a legénység kötelező oktatását — felnőtteink oktatásának ezen legnagyobb horderejű mozzanatát, népnevelésünknek ez elengedhetlen kiegészítő részét — minden nehézség nélkül minél előbb létesíteni lehessen.

Hálás elismerésünket jelentjük ki Felséged kormánya mindazon intézkedéseiről is, melyek folytán egy a határőrvidék polgárosítása, mint Horvátország méltányos igényeinek kielégítésére csak imént közelebből kilátásba lőnek helyezve; szabadon remélünk, hogy a még fenforgó kérdésekben is, mind a határőrvidék polgárosítását, mind Horvátországot illetőleg, Felséged kormányának tapintatos eljárásánál fogva, az érdekek oly összeegyeztetésére számíthatnak, melybe a szent korona népei lehetőleg bele foghatnak tudni nyugodni. Szabadon egyszersmind azt is reménylünk, hogy Felséged kormánya a magyar korona igényeit Dalmáciára nézve is a régvárt sikerhez vezérlel.

A legmagasabb trónbeszéd figyelemztet, miszerint az elősorolt tárgyakon kívül egyéb balasztatlan intézkedések is igénybe fogják venni törvényhozásunk szorgalmát.

Valóban — Felség nagy elégtételül szolgál volna e nemzet értelmiségének, ha Felséged kormánya részéről a vallászabadság — és vallás-egyenlőség — polgári házasság, — egyáltalán az egyház elválasztása az államtól már a legközelebbi betervezésekben találtatnék volna főlvetelre. — Közegészségügyi, kisdudóvási, szegényügyi törvényhozás, nemkülönben a regalék eltörlésének érdekében is jelezhetett volna más előterjesztéseket. Sajnosan nélkülöztük a jelzett betervezések között azon törvényjavaslatokat is, melyek egyfelől az államszervezet korszerű berendezésének még függő kérdéseit, — minők az állam törvényszék és államtanács felállítását, a miniszeri tárczák, s ezeken belül a szak-tárgyak okserűbb csoportosítását, a közigazgatási törvényhozás, államcsomóvitel, szolgálati ügyrend, tisztviselői pályázat — fizetés- és nyugdíjrendszer, — valamint a közigazgatásilag okozott magánjogi sérelmek kérdését, másrészt pedig a közigazgatás, jogelét és közérkölség egy némely ép oly mulasztatlan, mint fontos kérdést lennének megoldandók. Ez utóbbiak közt különösen szükségesnek tartanók a részvénytársulatok ellenőrzéséről törvény alkotását, nemkülönben a közegészségügyi, kisdudóvási, szegényügyi törvényhozást, amazok között pedig a vízjog szabályozását, a kisebb királyi haszonvételek eltörlését, — szigorú ügyvédrénd, közjegyzői intézmény s államrendőrség bevezetését lennének megoldandók.

Felséges császár és apostoli király! Ennyi nagy feladattal állunk szemben, midőn törvényhozói munkálatainkat megkezdjük. Beismerjük, hogy három év alatt országgyűlésünk a felsorolt kérdéseket mind meg nem oldhatja. De kétségbe vonjuk, hogy oly kormány vezetése alatt, mely tisztában lenne tervszerűleg megállapított reformpolitikájának irányával, s kolló sorrendben tenné meg rendszeres előterjesztéseit, a három év alatt is sokat, igen, sokat ne lehetne, alapos tanulmány világánál, a századok mulasztásainak pótlására végezni.

Magyarország az európai nagy közművelődések legnagyobb fejlődési menetével szemben, nagy válság elé jutott.

Most még felküzdeheti magát a nemzet azon népek színvonalára, a melyekkel ha Európában, mint nemzet élni akar, az életküzdélem végzeteljes versenyét meg kell futnia, ámdé az évek, a melyek alatt nemzetünk azt teheti, már nagyon is megszámlálvák!

Fel akarjuk tehát használni ez éveket; társadalmunk még gyengébb, hogysem az emberiség érdekét e haza földén egymaga sikerrel fadozhatná.

Egyedül egy erős magyar állam: tehát egy felvilágosult erős kormány, s mindnyájunk fíradhatlan, korszerű munkája az, a mi a közművelődés, közérkölség és közigazgatás európai küzdelmében, helyet vivhas ki hazánkban a művelődési államok sorában, jelenben úgy, mint az utókor előtt.

Hála a mindenhatóknak, hogy miként felséged legmagasabb trónbeszédéből megértettük — barátságos viszonyaink a külállamok irányában, legújabbban még inkább megszilárdultak; a béke tehát, melyet Felséged kormányának bölcsessége hazánkban fenntartott, osztatlanul a belfejlődésé.

Vajha sikerülne megértetnünk e béke áldását: s menten a hagyományos előítéletektől, szintugy mint

az oly elméletektől, melyek magyar földben alkalmas talajra minden népszerűségű dacára sem találunk, — tevékenységünk valamennyi ágában biztos irányeszműl a korszerű haladást tűzve magunk elé, meg bírnók szerezni sz. István koronája birodalmának egy életképes államszervezetét, egy erős kormány jótéteményeit.

Vajha e sokat szenvedett nemzet összes érteimi, erkölcsi, anyagi erőinek lehető legjobb fejlesztése által, megközelíthetnők végre azon napokat, midőn egy századokon át megszibadt élet helyébe egy üde, gazdag élet kibontakozásának magasztos látványa fog majd felvirulni Felséged atyai szeméi előtt: az, a miért e nemzet leköthet magát a jövődönék Magyarország regenerációja!

Császári és apostoli Felségednek

hódoló hívei a képviselőház.

Külföldi hetiszemle.

Kolozsvár, okt.

A külföldön a lefolyt hét nem igen mutat fel valamely fontosabb eseményt; világgrszünk a béke üdvös napjait éli, egünk derült és sehol sem mutatkozik gyanús felleg, mely borulva fenyegetsen. A közeli megkezdő háborúnak néhány végülhullama, békés állami mozgalmak: nemzeti ünnepély, elnökválasztási mozgalom, egyesületi meghívó, mindaz mit feljegyezhetünk.

About gyors s a mint az elbocsátás bizonyítja alaptalan elfogatása közfigyelmet gerjesztett; jellemzésére az eljárásnak, mit Németország ellenségeivel szembe követ, nem lesz érdektelen About levelét közölnünk, melyet lapjában, a „XIX. Siecle“—ben tett közlé,

„Saverne alatti Schlittenbach nevű birtokomból épen Párisba készültem vissza családommal, — mond About — s Belfortból egészen kifáradva tértem baba, midőn nóm tudatta velem, hogy távollétemben egy sauerne szegény vasuti biztos jött hozzá figyelmeztetve, hogy a poroszok néhány nap óta leskelődnek utánam.

En keveset adtam az egész dologra s nyugodtnak éreztem magamat, nem lévén semmi, a mit szemre vehettem volna. Lefeküdtem tehát s már jó ideig aludtam, midőn ebugatás és bérilom hangja felébresztett. Mondták, hogy egy porosz rendőr akar beszélni rögtön egy szerencsétlen érdekében, ki az udvar kerítésnél vár s holnap kivándorolni szándékozik. Kiüzentem, hogy késő az idő s tovább aludtam, nem is gyanítva, hogy Bismarck ur emberei cselet velnek nekem, miszerint éjnek idején minden skandalum nélkül Strassburgba huzoljauak.

Másnap reggel hat órakor már ismét ajtómon kopogott a porosz rendőr s midőn mondák neki, hogy már kimentem, sípjába fújt, mire két fegyveres rendőr bukkant elő, mögöttök egy lakatossal. E zaj felébresztett s felkeltette bennem az ösztönt, hogy a közeli erődbe meneküljek, sebtében úgy a hogy felöltöttem tehát, szerencsétlenségre azonban a hátsó ajtót nem bírtam kinyitni s így az időközben behozott rendőr kezébe estem. Megállított a törvény nevében s egy elotagotat parancsot tart elém s elkezdett simán hazudozni, hogy az egész jelentéktelen csekélység, hogy csak a strassburgi vizsgáló bíró akar velem beszélni. Beleegyeztem, hogy elmegegyek, mire két rendőr s nóm és a gyermekek jajveszékélise között illendően felöltöttem.

Midőn készen voltam, gyalog Savernebe indultunk; a város alá érve a rendőr felszólított, hogy mellékuton menjünk be a városba. En ellenvetém, hogy jobban szeretek a fúton haladni, sürgetésére azonban engedtem s nagy kerüléssel egészen járattalan sikátorokon a törvényszékre értünk. Itt egyenesen egyik első emeleti egyes börtönbe zártak, elszedvén érámat és penzemet s felszólítván, hogy vessem le ruháimat, még nadragomat is, melyeket aztán a legnagyobb gonddal átkutattak.

Ez önkényes eljárásnak, mintegy bővebb illusztrációjául közöljük mit még német lapok is a többek között a „Niederrhein. Cour.“ az elsass-lotharingiai állapotokról ír: Metzbén — ugymond — baljóslatu mély csend uralkodik; ne titkoljunk el az igazat, ugymond, az utcák elhagyottak s a mi még sajnósaabb, az üzlet tökéletesen pang. Ma is szentanyja voltam, mint már számtalan esetben, hogy egy embertől adóhatrálek fejében a rajta levő ruhán kívül mindent elvettek; ily eset számtalan fordul elő itten, épen az üzlet pangása miatt s a kormánynak kötelességében állana e calamitáson segíteni. Szemet hunyni nem használ semmit. „Strassburger Ztg“ pedig téved, a midőn csak 6000-re teszi a Metzből kivándoroltak számát. Metz ugyanis 1869-ben 49,000 lelket számlált helyőrségén kívül, a legközelebbi népszámlálás azonban már csak 39,000-et mutat fel, tehát 10,000 kevesbedést, s azon idő óta nem szűn meg fogyni a népesség úgy, hogy jelenleg átalában 30,000-re teszik a metzi lakosok számát.

Franciaországban az 1792. sept. 21-iki nagy forradalom évfordulati napját szerény ünnepélyek közt ülték meg. Ez ünnepélyek apróbb eseményeiből kiemeljük a császári találkozás vonatkozásánál fogva Hugó Viktor levelét, melyet a párisi republikanusokhoz intézett. „Kedves polgártársaim! — így szól a levél — önök jelenlétemet óhajtják banketjökön. Jelenlétem, gondolatom. Engedjék, hogy egy pillanatra szót emeljek önök között. A három császárral állítsunk szembe három dátumot: jul. 14-ét,

aug. 19-ét és sept. 21-ét. Julius 14-ke lerombolta a Bastillet és jelentése: Szabadság; aug. 19-ike levetette a tuileriák koronáját s jelentése: Egyenlőség; sept 21-ike proclamálta a köztársaságot s jelentése: Testvériség. E három eszme diadalmaskodhat három császár fölött. Az egyik oldalon három ember, a másikon az összes nemzetek állanak. Igaz, hogy e három ember mindenható, hogy kezökben van mindaz, a mi az isteni jogot alkotja és jellemzi: az övék a pallos, a kormánybot, az írott törvény, a bakók, a kizsákok. A sötétségek eme rémületes koalíciójával, e compact, éjjeli roppant hatalommal mit állithatunk mi szembe? egy hajnalsugarat. És ki fog győzni? A világosság. — Barátaim, ne kételkedjete; Franciaország győzni fog. A császárok háromsága lehet háromság, mint bármely más, de nem lehet egység. Mindaz a mi nem egy, felbomlik, mindekelőtt kilátásunk lehet, hogy felfelják egymást, továbbá, hogy a föld megrázkodik. Hogy pedig a föld megrázkodik a királyok alatt, elégségesek bizonyos harsona hangok. E hangok birtokunkba vannak; nevők Voltaire, Rousseau, Mirabeau. Ezek után poharat emelek az amnestiára, mely testvéreké tesz minden francziát, és a köztársaságra, mely testvéreké tesz minden népet.

Az amerikai egyesült államokat az új elnökválasztás tartja izgalomban. Eleinte a közvélemény Greeley felé látszott hajlani, most azonban minden jel oda mutat, hogy jövőre is Grant lesz az amerikai államok elnöke. Közelebből a Lorgan tábornok elnöksége alatt tartott pittsburgi meetingen, egy levél olvasatott föl, aláírva a déli államok hadseregének 800 tagja által; e levélben a demokrata-párt azzal vádoltatik, hogy ő volt a háboru és sóakadás oka. Az aláírók békét óhajtanak és készek elismerni a háboru következményeit. Együttal kijelentik, hogy Greeley-től elválnak és Grant-ra fognak szavazni. — A pittsburgi meeting határozatai közt foglaltatik egy tiltakozás is az ellen, hogy a hadsereg és hajóhad, államkincstár és törvények végrehajtása fölötti felügyelet, egy önző és megromlott szövetségre bizassék, mely ellensége mindennek, mi nem gyűlölet és bosszút forral a déli államok ellenében. A gyülekezet büszkén jelenti hű bizalmát Grant tehetségei és jelleme iránt, s kötelezi magát, hogy erélylyel és kitartással fog küzdeni mellette. — Greeley szintén ez idő szerint teszi körútját a nyugati államokban, s mindenütt szónokol a pártseuvedély lecsillapítása érdekében, abból azonban titkot nem csinál, hogy a föltétlen amnestiának nem barátja.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott Pesten okt. 1. 10 ó. 40 p. d. e.

Arkezett okt. 1. 11. ó. 40 p. d. e.

A képviselőház tegnapi ülésében a felirati vita folyt, egy deakparti kivételével mind ellenzékiek szóltak; vita nem volt figyelemre méltó. Toth Vilmos válaszolt a kiházasító egyletek ügyében hozzá intézett interpellációra; a kormány idevonatkozó tevékenységét ismertette.

A magyar delegáció költségvetési albizottsága megszavazta a közös hadügyminiszernek a hadsereg létszámának emelésére szolgáló 3 1/2 milliót, melyet az osztrákok megtagadtak; közös szavazás várható.

Bankkérdésben kormányunk folytatja az alkudozásokat; állítólag e kérdés még októberben eldől.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, októb. 1.

— Somssich Pál hosszabb betegeskedése után a múlt pénteken jelent meg először a képviselőházban. Somssichot lelkesen megjelénzték.

— A „Magyar Polgár“ „jólértesültsége“ köz tudomásu dolog. A miniszter felterjesztése a kolozsvári egyeslet tanárai iránt meg vissza sem érkezett a felségőtől, Bécsből s a „Polgár“ már egész listát tud közölni a kinevezett tanárokról — természetesen utfélen szedett pletykák alapján. Most meg lapunk szerkesztőségénél is többet tud ennek saját privát ügyei felől s azt újságolja, hogy „a „Kelet“ szerkesztőségétől Szász Béla vissza fog lépni a napokban s helyét Békési Károly (!) foglalja el.“ Nem épen szokatlan fogás az új évnegyed küszöbén ily hírek terjesztése egyik-másik lapról s a kinek kedve van ily eszközökhöz nyulni, tisztességeknek rovására a meg is teheti. A mi különben a t. munkatársunk Békési Károly ur neve után vetett felkiáltó jelt illeti: a „Magyar Polgár“ szerkesztője legjobban tudhatja, hogy ha az ő államtudományi készségével lehet valaki egy politikai lap szerkesztője, akkor Pityi Palkó vállai is megbírják e terhet. Lapunk iránti jóakarátát különben köszönettel vettük, — mert inkább egy irigy, mint száz szánuakozó.

— A kolozsmegyei bizottmányi gyűlés, melyre a tagok igen szép számmal jelentek meg, tegnap nyílt meg. A gyűlés kezdetén alispán Gyarmathi

Miklós ajánlatára Szentiványi, Kilén, Rozescu a főispánt meghívják a gyűlésre, ki a terembe lépén harsány éjlenekkel üdvözöltetett. A szívélyes fogadtatás rokonszenves hangjainak lecsillapultával főispán veszti át a szót, különösen kiemelvén a gyűlés fontosságát, mint a melynek súlypontját a községi szervezésre vonatkozó szabályrendeletek megállapítása és az évi költségvetés megszavazása képezeni. Utánna Gyarmathi Miklós a leérkezett belügyminiszeri rendeleteket olvasta fel, mint a rendkívüli közgyűlés legfontosabb tárgyai. A leirat 1. pontja rövid vitára szolgáltat alkalmat s a f. év márcz. havi közgyűlés tizenegyedik pontját tárgyzó átmeneti pénzek kezelésére vonatkozik — A közgyűlés nézete a községi strázsák fizetésére uézt abban összpontosul, hogy ez a közgyűlési vita fonálna csomót nem képezhet, mivel ez különben is a községek belügyéhez tartozik. A szönyegre hozott kérdések legfontosabbikát az 1873 évi bécsi ipartárlatra bérczes hazánk iparát és népisimjét képviselő gyűjtemények felküldése képezte, kapcsolatban ezzel a vallás és közoktatási ministerium felhívása tárgyaltatott a világipartárlaton résztveendő bizottmányi férfiak kiküldésére nézve, kiknek annál nagyobb szállítási könnyebbségére a községi szolgabírák felhívandók lesznek ezek számára megfelelő számú előfogatok gondoskodni s ajánlja végül, hogy a küldöttségben hazánk mindenajku polgára lehetőleg képviseltesék. A közgyűlés osztatlan véleménye e kiváló fontosságu kérdésben akként hangzik, hogy az ipartárlaton megjelent tagok ajánlkozás utján lennének kiküldendők. Gr. Eszterházi Kálmán hozzászól, hogy Xantus ittlétekor oly egyének kijelölését hozta szóba, kik a népriselet megítésére ép műérzékkel bírnak s egyúttal azon örvendetes hirt is regisztrálta, hogy a kellő költségek utalványozásáról gondoskodva van. Azért végül felhívja az ajánlkozókat, hogy ebbeli szándékat katie bejelenteni el ne mulasszák. Több hazai, a magyar állam által kamatbiztosításban részesített társulat az iránti folyamodása, hogy részvényeik és jelzaloaik biztosítékul a megyei pénztézeteknél elfogadtassanak, kedvező elintéztést nyert s a közgyűlés kimondotta azoknak elfogadhatását a napi árfolyam szerint. E sebbel lobbál vázolt tudósítást holnapi számunkban bővebben kiegészítendjük s a közgyűlés elintéztett tárgyainak fontosságához mérten a mai gyűlés képét is felvesszük lapunk sok oldalról igénybe vett keretében.

— A kolozsvári önkéntes tűzoltóegylet 8 nap óta hasztalan várja fecskendőjének s tűzoltói teljes felszerelésének megérkezését, holott ezeknek hiánya napról napra jobban nehezül az egylet beléltetése. A távirat ugyan azt mondja, hogy önkéntes tűzoltóink felszerelvénye a keleti vasut szárnyaira bizatott; de mi ebben kétkedünk, vagy úgy a mozdony szárnyai viaszból valának s így Daedalus sorsára jutott.

— A Néprövelők lapja, a Néprövelők pesti egyletének igen ügyesen szerkesztett hivatalos közlönye legutóbbi számában fejzte be Szabó Endrénak, a kolozsvári ref. gyermekkert fíradhatlan tevékenységű vezetőjének „Nevelésügyi vázlatait Erdélyből.“ A nevelésügy buzgó bajnoka e nyáron az erdélyi részeket beutazván, e vázlatokban tetta le bőv tapasztalatainak gyümölcsét, ez által is hasznos szolgálatot téve a közügynek, szélesebb körben ismertetvén a királyhágonnenni népiskolai ügyek gyöngye s némi jó oldalait.

— Derssin lovarda-igazgató ur hétfői műsorában bucus szöveget intézett a kolozsvári közönséghez. Elhiszük, hogy mélyen átérzi szavainak igazságát, mivel közönségünk valóban kielégíthetlen szenvedéllyel áldozott a „circeuses“ mutátrvanyainak. Színházunk legszebb napjaiban sem volt soha ily tenyeren hordott gyermeke a sors kedvezéseinek. Mai előadására különben mi is felhívjuk a közönség figyelmét, főleg azon okból, mivel, mint már ezt előlegesen jelentettük, az est jóvedelmének jelentékeny részét a kolozsvári önkéntes tűzoltó-egylet javára ajánlotta fel az igazgató.

— Táncztanítás. Holländer László és testvére october elsején fogják megkezdeni városunkban a táncztanítást. E célból a Szőcs-háznál lévő szállítás újonnan berendezte és átalakította. Holländer ur évek óta szép sikerrel működi a tánczok fény-mázos partettjén: s azért szinte fölségesnek tartjuk iránta a tánczratermett ifjúság figyelmét felhívni.

— A pesti biztosító intézetről szóló hirdeteményünkre, melyet lapunk mai számában vesznek olvasóink, felhívjuk az érdekeltek figyelmét.

— A francia köztársaság takarékoskodik. A legközelebbi hótól kezdve a katoná reggel kávékat kap, mely eddig csakis „mars“-ok idején volt szokásban. — Thiers azt hiszi, hogy ez által a badseregnek népszerű lesz. — No akkor az excsászár nagylelkűbb volt, mert ő december 2-ikának estején pezsgőt osztatott ki a katonák közt, hogy megnyerje őket magának.

— Olesó idvesség. A buchheimi redemptorista paterek billiard-játékánál rendszeren Ave-Mariák a tételek s a vesztés fél köteles a nyerőért anny Ave-Mariát imádkozni, a hány játszmát elvesztett. Egy jó játékos e szerint, néhány quart-buzeró által lelki üdvösséget szerezhet magának,

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

363
4471. 1872.

2-3

Hirdetés.

Szabad kir. Kolozsvár várossa B. Szolnokvármegye Kabala-pataka helységében levő m. e. 1000 hold területű és bükös és folyó erdőbeli idej makk termése f. é. **October-hava 7-én** Kabala-patakon el fogván árverezés útján adni, hozzá szállani kívánók lássák el magukat 25 frt. bánatpénzzel; az árverezés bevégeztével a bér összege a város kiküldendő biztosa kezébe azonnal lefizetendő lesz.

Sz. kir. Kolozsvár város közig. tanácsától. Sept. 13-án, 1872.

(359)

(3-3)

Árverési hirdetmény.

Az erdély-részi Földiehermentesítési Alapigazgatóság és Számvevőség elhasználtabb hivatali felszerelvényei: asztalok, álmányok, szekrények, székek, fogasok, fás ládák sat. **october-hó 2-3-dik napjain** a volt kir. kormányzók első udvarán nyilvános árverés útján készpénzzel el fogják adni, a vett tárgyaknak azonnal el kellvén vitetni. Ez a közönségnek felsőbb rendelet következtében mindhárom helybeli lap után tudomására adatik.

Az országos Levéltár igazgatósága.

(365)

(1-2)

Kiadó szállás,

eladó butorok és kerti-termények, kül-középutca 7 sz. alatt.

Értekezhetni Csoriku Miklós ur kereskedésében.

364

1-3

Hirdetmény.

A külső-tordautczában, a 6-dik szám alatt lévő épületes belső-telek, mely áll három külön lakosztályból, szabad kézből

örökáron eladó.

A feltételek iránt értekezhetni ugyanott, vagy Marosvásárhelytől ügyvéd Benkó József ural.

362

2-3

Kiadó páholy.

Egy fél közép-páholy **October-hóra kiadó.** Értekezhetni Stein könyvkereskedésében.

(361)

Pesti biztosító-intézet.**Hirdetmény.**

Van szerencsénk ezennel közönségre juttatni, miszerint kolozsvári vezér-ügynökségünk eddigi főnökének, t. **Bosányi József** ur, saját kívánalmára központunkba történendő áthelyezése folytán, mártól fogva megszűnend emlitett képviselőségünk czéjét alájegyezni.

Ellenben, mintán sikerült nekünk tekintetes **Zilahy Kiss Elek** urat intézetünk részére kolozsvári vezérügynökségünk képviselőül megnyerni, van szerencsénk egyuttal közölni, hogy nevezett ur mártól kezdve kolozsvári vezérügynöki minőségében jegyzendi alá czégtünket.

Pest, 1872. october 1-én.

A pesti biztosító-intézet igazgatósága:
RÓSA. SCHÖN.

Vonatkozva tekintetes Igazgatóságunk fönnebbi hirdetményére bátorkodunk a t. cz. biztosító közönséget, melynek eddigi bizalmát leghálásabban megköszönjük, tiszteletteljesen felkérni, miszerint sziveskedjék bennünket ezennel is becses pártfogásával szerencséseltetni, és mindennemű

tűz-, jég- és szállítványkár elleni, ugyszintén az ember életére bármely módozat szerint köteendő biztosításával hozzánk fordulni, melyek **legpontosabb és legjutányosabb** díj mellett elintézésére a lehető legkedvezőbb feltételek mellett ajánljuk.

Mint hogy intézetünk **nyolcz évi fönállása óta** annyira megszilárdult, hogy alapitokjében, nyereség és díjtartalékaiban és díjbevételeiben több mint **7.000.000 forintnyi**

biztosítéki alappal bír, és mintán eddigi működése ideje alatt is már többet mint **nyolcz-millió forint**ra rugó károsszegeket a legnagyobb pontossággal és gyorsasággal a károsfelek általános megelégedésére térített meg: annál fogva méltán elvárhatjuk, miszerint működési körünkhöz tartozó Erdélyországban is, a t. cz. biztosító közönség már csak saját érdekénél fogva sem fog vonakodni testvérházának ezen jeles intézetét mindennemű biztosítási bevallásaival minél gyakrabban szerencséseltetni.

Hivatalos irodánk f. é. november 1-től fogva a jelenlegi helyiségéből (belsőhiduteza 315/1 sz. a.) ugyanazon utcában átellenében levő 282/6 számú házba fog áttételezni.

Kolozsvár, 1872. october 1.

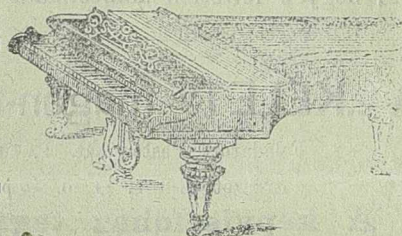
A pesti biztosító-intézet
kolozsvári vezérügynöksége:
ZYLÁHY KISS ELEK.

Valdai
PÁRSI
és
STUTTGARTI
harmonikumok

(316)

(7-*)

Most érkeztek meg
TRISKA FERENCZ
kolozsvári

ZONGORA- ÉS**HANGSZERTÁRÁBA**

új

párisi

PIANINOK.

ZONGORÁK
kijavításra
elfogadtat-
nak.

Legnagyobb
RAKTÁRA
mindennemű
hegedű, cztera sat.
HÜROKNÁK
s hangszer-alkat-
részeknek.

(342)

(3-3)

A kolozsvári határon az indóház közelében egy 142 holdból álló tagosított birtok mindennemű gazdasági épületekkel, szőlő és nagy gyümölcsösökkel ellátva, következő Szentgyörgy naptól kezdve kiadó, esetlegesen **eladó is.** Értekezhetni **Tauffer József-nél** Kolozsvárt.

Szintén egy jól nevelt **fiatal**, kereskedésbe felvétetik.

364

2-4

Tanítói állomás.

Gyaluban egy néhány család 6-10 év közötti gyermekeinek szem előtti neveltetelése czéljából, egy **magán iskola** felállítását szándékolván; a tanítói évi fizetést — a természetben kiszolgáltatandó tisztességes szállás és tűzifa illetmény mellett — 500 — ötszáz o. é. forintban állapította meg.

Ezen állomásra egy képzett tanító keresetik.

Értekezhetni Tamási testvérek kereskedésében Kolozsvárt, vagy Csákány Ádámmal Gyaluban.

Karváz Gyulánál Kolozsvárt

Budai vörös bor üvegestől:

1 kupa 1 frt 10 kr.

1/2 „ 60 kr.

1/4 „ 32 kr.

kupás és félkupás üvegért 10 kr., meszelyesért 7 kr. adatik vissza.

Asztali borok üvegnélkül:

1 kupa jó asztali 48 kr.

1 „ finomabb 60 kr.

1 „ bakator 1 frt.

Zsir a legtisztább:

1 kupa 1 forint.

Kapható 1, 2, 3, 4, 5, 10 és 20 kupás edényekben.

Szalonna a legszebb:

1 font 44 krajczár.

Füstölt és paprikás szalonna:

1 font 48 krajczár.

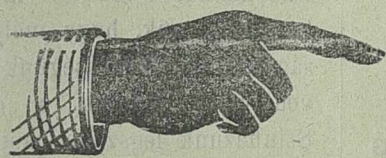
Friss vaj: 1 font 80 krajczár.

Nagyobb megrendeléseknél olcsóbb.

Vidéki rendelések utánvéttel eszközöltetnek.

(343)

(4-6)

A „TISZA” biztosító- és jelzálogbank**DEBRECZENBEN.****Alaptőke két millió forint o. é.**

Van szerencsénk ezennel a n. érd. közönség tudomására juttatni, hogy a nagymélt. m. k. keresk. miniszterium folyó évi jul. 21-én kelt 9192. sz. engedélye alapján, a „TISZA” biztosító- és jelzálogbank Debreczenben **üzleti működését folyó évi september 9-kén megkezdendi.**

Biztosítunk **tűz- és jég ellen a lehető legjutányosabb díjak mellett.**

Díjszabályaink megállapításánál kiterjeszkedünk az életbiztosítás terén ez ideig felmerült minden ágra és módozatra.

És a biztosító t. cz. közönségnek **két millió frt.** mellett felvállalt kötelezettségeinkhez képest, megkivántató biztosítékokat nyújtunk.

Jelzálogbank-üzletünk megkezdését később lesz szerencsénk a n. érd. közönséggel tudatni.

Kelt Debreczen, 1872. sept. 5.

„TISZA” biztosító- és jelzálogbank.

Gróf **DEGENFELD IMRE**, elnök.

Möriz Pál, első alelnök.

Schwartz Bernát,
Moritz Antal,

Bay Bertalan,
Pusztay Lajos,

Komlóssy Imre, második alelnök.

Frater Imre,
Makó István,

Szepessy Kálmán, vezér-igazgató.

Oláh Károly, jogtanácsos.

A fennebbi hirdetményre vonatkozólag, a tűz-osztályoni üzletünk megkezdését érintve, felkérjük a n. érd. közönséget az ezen osztályba vágó ajánlványaik megtételére. Biztosítunk mindennemű épület- és ingóságokat, takarmány és szalmás eleséget, szabadban és fedél alatt, a **legolcsóbb díjtételek mellett.**

Üzletünk egyéb ágaira vonatkozó bővebb felvilágosításokkal is szívesen szolgálnak ugy a vidéki ügynökségek, mint

a „TISZA” biztosító- és jelzálogbank kolozsvári képviselőse:

B. Bánffy Dezső, képviselő.

Bovánkovits Gyula, b. titkár.

Kolozsvárt, 1872. sept. 18-án.

Irodahelyiség: Főter, 8. sz. Tauffer Károly házának 1-ső emeletén.